



# Kanker de baas, maar je baan kwijt

**Kankeroverlevers verliezen te vaak niet alleen hun gezondheid** maar ook nog eens hun baan. Deze dubbele emotionele klap maakt de kans om aan de bak te raken nog kleiner. Zeker nu steeds meer banen flexwerk zijn.

**Bart van Eldert**  
**Amsterdam**

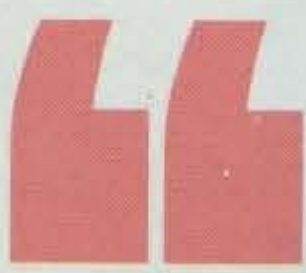
„Deze groep mensen kampt met dubbel verlies”, licht Han Anema toe. Anema is hoogleraar Verzekerings- en bedrijfsgeneeskunde aan universitair medisch centrum VUmc.

„De impact moeten we niet onderschatten. Gezonde mensen die werkloos raken, ontwikkelen al meer lichamelijke of psychische klachten. Kankerpatiënten die hun werk verliezen krijgen dat nog eens bovenop de diagnose, hun behandeling en alle daarmee samenhangende concentratieproblemen, vermoeidheid en lichamelijke beperkingen. Ze moeten vaak twee keer rouwen. De weg terug naar werk wordt dan heel zwaar.”

## **Flexwerk**

Jaarlijks krijgen een kleine veertigduizend werknemers kanker. Ongeveer één op vier verliest zijn baan tijdens of na de medische behandelingen. De groep mensen die deze dubbele problematiek ervaart, zal de komende jaren alleen maar groeien, verwacht Anema. Dit

komt onder andere doordat de pensioenleeftijd omhoog gaat, en doordat steeds meer mensen kanker overleven, maar daarna wel klachten houden. Bovendien heeft een groeiend aantal werknemers tijdelijke contracten.



**We moeten ook gewoon willen dat deze mensen weer mee kunnen doen**

— Han Anema

„De toename van flexwerk betekent dat meer mensen geen eigen werkgever meer hebben om bij te re-integreren. De vraag hoe je dan vanuit je uitkering aan het werk komt, wordt daarmee voor een steeds grotere groep mensen een belangrijke zorg”, licht Anema toe.

Het aantal kankeroverlevers zonder baan dat voor arbeidsongeschiktheid een WIA-uitkering aanvraagde nam tussen 2006 en 2013 met

90 procent toe. Vorig jaar kregen bijna 3.500 mensen met de diagnose kanker zo'n uitkering. Het onderzoek vond plaats in het kader van Anema's bijzondere UWV-leerstoel Verzekeringsgeneeskunde en werd door de uitkeringsuitvoerder gefinancierd.

## **Niet kansloos**

De onderzoekers volgden bijna tweehonderd patiënten die zonder baan ziek thuis zitten of een uitkering hebben wegens arbeidsongeschiktheid. Veel deelnemers hadden borstkanker. Andere aandoeningen waren onder meer darm- en maagkanker. De helft van de mensen had een tijdelijk contract en verloor dat werk door de ziekte. In de zoektocht naar een baan blijkt de concurrentie met gezonde sollicitanten groot volgens het onderzoek.

Anema: „Werkgevers verwachten bij een vacature dat je meteen volledig kunt beginnen. Dat is na een langdurige periode uit het arbeidsproces te zijn geweest door kankerbehandeling vaak niet mogelijk. Je re-integreert eigenlijk in die nieuwe baan. We weten uit on-





## Voor **Nele Gies** voelde ziekte en werkloosheid als dubbele rouw

**Bart van Eldert**

**Zoetermeer**

**Nele Gies (41) kreeg de diagnose nierkanker, een dag voordat ze werd ontslagen. „Ik was levensgevaarlijk ziek. Van mijn werk hoorde ik niets meer.”**

**‘H**et is verdriet. Woede, angst, dood-

angst zelfs en misselijkmakende rouw. Je loopt door de stad en je denkt: ben ik er over zes maanden nog? Niemand die wat aan je ziet. Ik kon de mensen niet eens aankijken, zoveel verdriet voelde ik. Ook om mijn ontslag. Ik was mijn werk”, vertelt Nele Gies.

Zij kreeg vier jaar geleden de diagnose nierkanker, een dag voordat ze werd ontslagen. De ziekte was lange tijd levensbedreigend. En bovenop het verlies van haar gezondheid moest ze ook nog eens de klap van het ontslag verwerken. Gies werd, als een van de deelnemers aan het onderzoek van hoogleraar Han Anema, geholpen door Re-turn, een bureau dat gespecialiseerd is in verzuim en re-integratie bij kanker. Re-turn hielp mee om uit te dokteren hoe deze groep mensen het beste opnieuw weerbaar en werkfit kunnen worden.

Ook Nele Gies ervoer het dubbele verlies als zwaar. Naast haar diagnose zat ze in een ontslagronde bij een bedrijf waar uiteindelijk tientallen mensen weg moesten. Nele Gies: „Mijn functie was het opleiden van tandartsen bij de digitalisering van hun praktijk.

Ik heb niets meer van mijn werk gehoord. Geen bloemetje, nog geen kaartje. En ik was een paar jaar daarvoor nog wel gevraagd om bij hen te komen werken. Ook de collega's bleven weg. Misschien omdat zij verder moesten en ik levensgevaarlijk ziek was. Zo ben je alles ineens kwijt. Ik heb lang van dag tot dag geleefd, met operaties en complicaties. Ik zat echt op de bodem. Gelukkig heb ik een heel lieve man die me al die jaren door dik en dun heeft gesteund.”

Haar gezondheid komt nooit meer op honderd procent. Maar Nele Gies werkt nu zelfs weer. „Tien

“

**Ik heb lang van dag tot dag geleefd. Ik zat echt op de bodem**

— Nele Gies

uur per week help ik bij een ander re-integratiebureau mensen zoals ik aan werk. Het is een kans waar ik heel blij mee ben. Ik hoop nog dat het meer wordt qua uren, maar een hele week zit er niet meer in. Van een paar uur werken moet ik bijkomen. Maar door mijn ervaringen en vechtlust kan ik wat voor anderen doen. Dat is ook mijn boodschap voor wie deze dubbele rouw meemaakt. Vaak wordt het nooit meer zoals vroeger, in werk en in uren. Maar met allerlei aanpassingen kun je nog echt wel wat betekenen.”

derzoek en de praktijk dat de weg terug naar werk met veel vallen en opstaan gaat. De werknemer moet leren omgaan met de beperkingen zoals bijvoorbeeld minder energie”, betoogt hoogleraar Anema.

Van een kansloze zaak voor de groep wil hij zeker niet spreken. „Ons onderzoek wijst uit dat geleidelijk opbouwen van uren en taken de kans op een betaalde baan tot wel zeven keer kan vergroten.”

Hij ziet veel werkgevers met goede intenties. Het probleem is de dagelijkse praktijk. Zo was werken op proef met behoud van uitkering in het onderzoek maar korte tijd mogelijk. Han Anema ziet wel heil in een langere periode met minder risico's voor de werkgever. Ook zou uitgebreide coaching van de werknemer kunnen helpen.

### **Na behandeling**

„Toch zal er altijd meer nodig zijn dan wettelijke regelingen”, verwacht Anema.

„We moeten ook gewoon willen dat deze mensen weer mee kunnen doen. In dat licht is dit wellicht een veelzeggende anekdote. Een arts van het VUmc belde eens met een werkgever. Hij zei: ‘Het is voor de gezondheid van mijn patiënt heel belangrijk als u weer plek voor hem heeft na zijn behandeling’. Wanneer dat dan was, wilde de werkgever weten. ‘Over twee jaar,’ zei de dokter. ‘Dan gaan we dat doen’, was het antwoord.”